

סמולי ספרבר:

„כשאתה לא יחיד שומעים עליך פחות!“

יום ההולדת ה־30 של מקהלת רינת נחוג בשבוע שעבר בדרך מאוד מקורית. המקלה כולה עלתה לאוטובוס וערכה סיור ב־10 נקודות בארץ. מקריית־שמונה ועד אילת. כשבכל מקום היא נותנת קונצרט במתנה לתושבים. נגשתי את מנצח מקהלת רינת, סטנלי ספרבר, שסיפר לי: ככל שנה אנחנו יוצאים לקונצרטים בחו"ל, חשבנו שהשנה הגיע הזמן שנעשה סיור בארצנו. הבאנו את הרעיון לאמנות לעם. הם התלהבו, אנחנו התלהבנו והנה אנחנו שרים לאורך ארצנו.

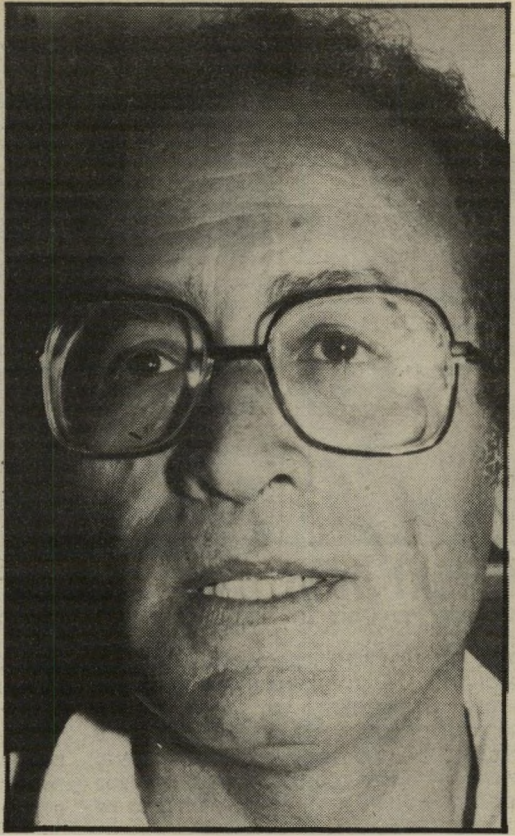
● **איסה בדיוק?**
אילת, ערד, ניר־דוד, גוש עציון, עפולה, כפר־בלום, מצובה, סאסא, קריית־שמונה — ואני מקווה שלא שכחתי איזה מקום.

● **בכל מקום אתם שרים אותו חומר?**
אני לא רוצה לשעמם את המקלה, ולכן, אנחנו עושים שינויים. זאת היא תוכנית רטרופקטיבית. החומר הוא אותו החומר שבו אנחנו מופיעים כבר 30 שנה, כך שאין בעיה להחליף קטעים.

● **פעם, כשאתם מקלה — התכוונת לרינת.**
היום כמעט שלא שומעים עליכם. מה קרה?
פעם רינת היתה מקלה יחידה. בהצלחה היא רחפה להקמת אינספור מקהלות בארץ. היום, כמעט אין ישוב בארץ שאין לו לפחות מקלה קאמרית. כשאתה לא יחיד, שומעים עליך פחות, אבל במיקרה הזה, זה כדאי.

● **מי הוא הקהל של המקלה — ובחייך, אל תגיד לי שכולם!**
רווקא רציתי להגיד שכולם. אבל, אם את מתעקשת, אז אניגיד לך שקהל מאוד קבוע שלנו, הם אנשים שעוסקים במוסיקה ובזמר. וגם אחרים. כמובן.

● **שאלה שמציקה לי כבר שנים: למה המקלה נחשבת בכל מקום כבדיחה של המוסיקה? נגנים בתיזמורת מתפרנסים מעבודתם, זמרים במקלה לא.**
אני אוהב את השאלה הזאת. התשובה היא, שזה בגלל אי־צדק, ובכל זאת, יש תיקווה. הנה, בשנים האחרונות קמו באנגליה, בגרמניה ובשוודיה, מקהלות מקצועניות, ואולי זאת פריצת־דרך לכולם.

שיה יריב:

„אני לא נותן עצות לאף אחד!“

לפני שנתיים סערו חוגי האמנות בארץ. יגאל תומרקין מירסס כתבה קצרה, שבה האשים את שיה יריב, בעל גלריה גורדון, בהורדת מחירי עבודות של ציירים ישראלים מסויימים. יריב תבע את העיתון, שבו מורסמה הכתבה על הוצאת־דיבה. התביעה זכתה בסיקור רחב ביותר.

בשבוע שעבר הסתיים המישפט בניצחונו של שיה יריב. מלבד כמה שורות בעיתון אחד, יש קשר של שתיקה על כך. העולם הזה איננו משתתף בקישורי־שתיקה. ולכן פניתי אל יריב ושאלתי אותו אם לא פנו אליו אחרי המישפט, כמו שפנו אליו בזמן הגשת התביעה.

עד עתה טרם פנו. הסתבר לי שהעיתונים לא ששים לתת פירסום לעובדה שאפשר לזכות במישפטי־דיבה נגד עיתון. הם חוששים בוודאי, שזה עלול לפתוח פתח לתביעות נוספות.

● **בכל זאת, ידוע שלרוב אין זוכים במישפטי דיבה נגד עיתונים. האם לא ניסו להניא אותך מן התביעה?**

כולם הזהירו אותו וייעצו לי שלא להגיש את התביעה. אפילו עורכי־הדין שלי שאלו מה אני צריך את הצרות האלה. אבל, יש מצבים שאדם לא מוכן לוותר.

● **ביחד עם זאת, בגלל תביעת־הדיבה שלך, ידעו על המאמר של תומרקין הרבה יותר אנשים מאשר אילו שתקת ועברת לסדר היום.**

זה נכון ולכן, בהתחלה, דרשתי רק התנצלות, אבל הם סירבו. אף אחד לא האמין שאלך בדרך הארוכה של תביעת־דיבה. כשראו שאי־אפשר להתיש אותי, הם פנו אליי וביקשו פשרה, אבל אז היה כבר מאוחר מדי.

● **קיבלת התנצלות בעיתון, כמו שרצית. פסקו לך שישה מיליון שקל פיצויים. אתה מרגיש שגייצתה?**

ניצחתי. זה לא סיפוק אבסולוטי, כי לא ראיתי את תומרקין על דוכן־הערים, אבל הזכיה היא מוחלטת.

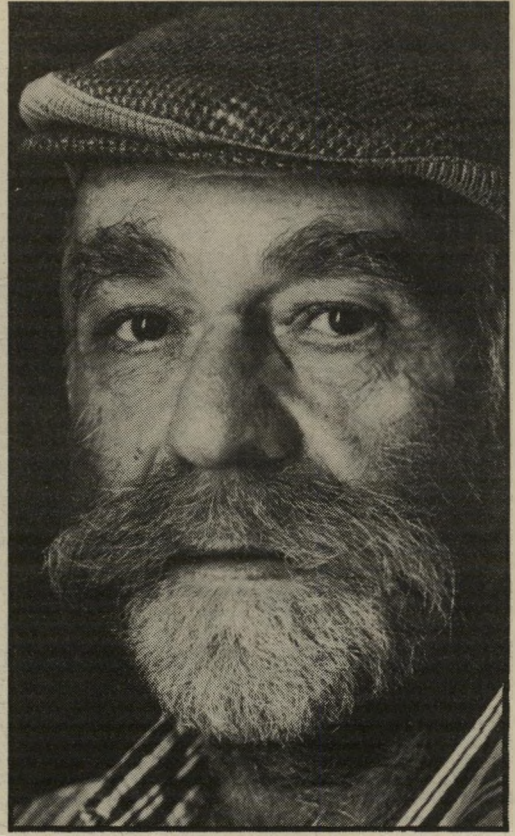
● **הסכום שפסק לך השופט כיסה את הוצאותיך במישפט?**

לא, אבל ידעתי מראש שכדי לתבוע עיתון, צריך להיות מוכן לקבל פיצוי נמוך ממה שזה עולה לי.

● **במישפט שנמשך שנתיים התפצלו הציירים הישראלים לשני מחנות, חלק העידו לטובתך וחלק נגדך. האם אלה שהיו נגדך גמרו את היחסים שלהם עם גלריה „גורדון“?**

עבודותיו של יאיר גרבוב תלויות בגלריה גם היום והיו תלויות גם בזמן עדותו נגדי.

● **האם אתה מציע גם לאחרים לנסות לתבוע עיתונים על הוצאת־דיבה?**
אני לא נותן עצות לאף־אחד.

ישראל הר:

„בין הררי פחם שחור שטה שמש נעוריי!“

סופרים ומשוררים חשובים גאים למרסם את יצירותיהם דווקא בעיתוני החג.

משורר שאינו עושה כך, הוא ישראל הר, השונא „סיפרות חגיגות“ כדבריו. ובכל זאת, העניק ישראל הר, ביוזמתו, שיר חדש מרי עטו, להעולם הזה.

אומר הר: יש קסם בכך, שבמדור סיפורתי מתפרסמת ידיעת־ספורט, למשל, ואותו הקסם יש לשיר המתפרסם במדור שאינו עוסק בסיפורות, בדרך כלל. השיר הזה ניתן על־ידי לאנשים שלא מחלקים את העולם למדורים.

הגולגולת המדברת

רוב ימי היו לילות לבדי במיטתי בחדרי על גבי בחושך ירוק היה היום

אדום לראשונה ידעתי מפיו מחרים אחרים לפעמים ניצנוצים

עץ התקרה היה יבש ומפורר או רטוב ועבש לפי עונות השנה

פצע ליחץ עלו בי עד כפותי מיטתי ברמעי היתה תמיד

בין הררי פחם שחור שטה שמש נעורי והראש המדבר

הראש המדבר (שכומרים מפראג עובדי בן נבט בילדותו הטפוחו מפית אביו ואמו

בערמת כלולות את ראשו כרתו ועשו אותו להם עבודה זרה

עם שם האחר תחת הלשון) בהיותו סיפר לי אותך

בניגון גמרא עתיק בכיסופים שלא מעלמא הדין

לבוא לקבר ישראל מאז אנחנו מרחפים

גולגולת הצער תפוחה בחזו נעים ונדים בכף הקלע מריצפת הכומרים בבית אל להררי פחם כפרמל והלחץ בעיני פצעים לכל חי